

Освітній проєкт European STEAM Lab
ФОП Грабовська Лариса Леонідівна
(Код ЄДПРОУ 2868820243, КВЕД 85.59)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Співзасновницею проєкту
European STEAM Lab
Грабовською Ларисою Леонідівною
7 січня 2026 року

(підпис)

Грабовська Л.Л.

(прізвище та
ініціали)

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників
«Оцінка знань і компетентностей XXI століття у STEM-проєктах:
готові європейські інструменти для вчителів 7–9 класів»

Розробник: співзасновниця Освітнього проекту EU STEAM Lab
Грабовська Лариса Леонідівна, к.т.н.,
амбасадорка та експертка
Європейської спільноти наукової освіти Scientix

Напрями підвищення кваліфікації:

- Оцінювання навчальних досягнень учнів у Новій українській школі з навчальних предметів / інтегрованих курсів відповідно до державного стандарту базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми:

- Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904. URL: https://rada.info/upload/users_files/44950214/20_1728af13d92460d8ed85c99c33c4c2.pdf

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензенти:

Назарова Олена Сергіївна

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри "Електропривод та автоматизація промислових установок", за сумісництвом директор Центру науково-технічної творчості молоді "Дитячо-юнацький науковий університет" Національного університету "Запорізька політехніка".

Завидовський Богдан Іванович

Вчитель природничих наук ліцею "Європейська гімназія" м. Дніпро. Експерт та автор освітніх матеріалів для учнівства і вчительства у всеукраїнських та міжнародних проектах, консультант ЮНЕСКО. Фіналіст національної вчительської премії Global teacher prize Ukraine. Переможець грантової програми благодійного фонду KSE Foundation «Talents for Ukraine» у категорії STEM-освіта.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми:

Сучасний світ постав перед викликом, коли людина має опанувати не лише знаннями, але й набувати компетентності. Цей підхід не лише «вшитий» на рівні парадигми в НУШ. На нього спирається і сучасна освітня практика Європейського союзу, що втілено в європейських рамках компетентностей: EntreComp (підприємницькі компетентності), DigiComp (цифрові компетентності), GreenComp (компетентності сталого розвитку) та LifeComp (особистісні, соціальні компетентності та уміння навчатися). Кожна рамка визначає ключові вміння та знання, якими мають володіти учні, і ставить питання про те, як ці компетентності оцінювати у шкільному середовищі. Саме тому, оцінювання не лише оволодіння знаннями, але й набуття навичок стає основою для реальної персоналізації навчальної траєкторії.

Звичний для НУШ інструментар і методологія оцінювання наразі не дозволяє оцінити ці компетентності. Але для європейських компетентісних рамок цей інструментар створений, методологія є апробованою і вживаною. Надати педагогам цей інструментар, дозволити опанувати цими методиками – важлива задача і перевага цього курсу підвищення кваліфікації.

Крім того, одним із сталих європейських підходів до практичного втілення інклюзії є використання оцінювання як інструмента, що допомагає вчителю / тьютору / асистенту коригувати підходи і методики.

Комплекс формувального та підсумкового оцінювання, яке враховує і знаннєвий, і компетентнісний складники, є одним із важливих і дієвих інструментів реалізації універсального дизайну навчання, не як філософського концепту, а як основи реального навчального процесу.

З іншого боку, Україна поставила за мету повноцінну інтеграцію та членство в Європейському Союзі. Тому використання сталих практик ЄС, прийнятих політик, рамок та рекомендацій є невід’ємною частиною цього процесу і в освітній галузі зокрема. Концепція природничої галузі містить тезу про забезпечення в Україні реалізації Стратегічного плану STEM-освіти, презентованого в Брюсселі 5 березня 2025 року. І ця програма підвищення кваліфікації дасть вчителю дієві галузеві та універсальні інструменти, зручні в форматі НУШ та вживані і актуальні в ЄС.

Цільова група: вчителі закладів загальної середньої освіти, які забезпечуватимуть реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання, 7-9 класи).

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми:

Програма передбачає оволодіння підходами, закріпленими відповідними галузевими політиками ЄС ([«Освіта STEM та STEAM, а також інтеграція дисциплін: посібник з обґрунтованих політичних дій»](#), [STEM Education Strategic Plan](#), [Union of Skills](#) by fostering inclusive and innovative education systems across Europe and aligns with the STEM Education Strategic Plan). Тому до викладання програми можуть бути залучені виключно тренери, які пройшли відповідну попередню підготовку та сертифікацію.

З відповідними сертифікатами розробниці програми можна ознайомитися за [ПОКЛИКАННЯМ](#).

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації:

Метою є професійний розвиток педагогічних працівників відповідно державної політики в галузі освіти, зокрема підходів, закріплених в Концептуальних засадах природничої освітньої галузі, розвиток умінь оцінювання знань та компетентностей у відповідності до сталих освітніх практик ЄС.

Завдання підвищення кваліфікації:

- Удосконалити вміння педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти відповідно до європейського вектору державної політики.
- Ознайомити з ключовими компетентностями та європейськими рамками.
- Ознайомити з інструментами та сучасними підходами для формувального і підсумкового оцінювання як основи практичної реалізації універсального дизайну навчання.
- Розвинути вміння використовувати ці рамки, підходи та інструменти на конкретних практичних прикладах.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- Оцінювально-аналітична компетентність (Г3)
- Предметно-методична компетентність (А2)
- Прогностична компетентність (Г1)
- Інформаційно-цифрова компетентність (А3)

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

- Застосування сучасних підходів та інструментів (зокрема цифрових) для оцінювання набуття знань та рівня сформованості компетентностей в учнів.
- Здійснення аналізу отриманих результатів задля побудови індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Умовою отримання сертифіката про підвищення кваліфікації є відсоток успішності, що становить 80 % за підсумкове оцінювання та виконання усіх практичних завдань курсу.

На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 20 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 27 балів. Прохідний бал – 23 бали (мінімум 16 балів за проходження підсумкового тесту (80 % правильних відповідей) плюс по 1 балу за кожне виконане практичне завдання). Виконання усіх практичних завдань курсу є обов'язковою умовою, так як курс є практико-орієнтованим і ґрунтується на діяльнісному підході.

Формула для розрахунку наступна:

$$\text{Підс.Бал} = T_{\text{підс}} + ПЗ1 + ПЗ2 + ПЗ3 + ПЗ4 + ПЗ5 + ПЗ6 + ПЗ7,$$

де Підс.Бал – підсумковий бал за курс;

$T_{\text{підс}}$ – бал за підсумковий тест (мінімальний прохідний – 16 балів, максимум – 20 балів);

ПЗ1...ПЗ7 – бали за практичні завдання (максимум 7, по 1 балу за кожне завдання).

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат із зазначенням 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Вартість: 990 грн

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено використання діяльнісного підходу в навчанні, який реалізується через опрацювання практичних кейсів, створення практичних освітніх продуктів для оцінювання, які можуть бути одразу застосовані в практичній діяльності слухача курсу. Такий підхід забезпечує закріплення набутих знань і вмінь через практичний досвід та індивідуалізацію завдань через гнучкість вибору тем та форматів, способів представлення результатів виконання завдань.

Особливістю програми підвищення кваліфікації є оволодіння підходами, закріпленими відповідними галузевими політиками ЄС («Освіта STEM та STEAM, а також інтеграція дисциплін: посібник з обґрунтованих політичних дій»), STEM Education Strategic Plan, Union of Skills by fostering inclusive and innovative education systems across Europe and aligns with the STEM Education Strategic Plan). Тому до викладання програми можуть бути залучені виключно тренери, які пройшли відповідну попередню підготовку та сертифікацію (наприклад, через систему МООС European Schoolnet Academy, EUN або від Європейської спільноти наукової освіти Scientix).

Самостійна робота передбачає опрацювання додаткових матеріалів та платформ, запропонованих в курсі, проходження тестувань, опитувальників та завдань, які наведені в якості прикладів, з наступною саморефлексією.

Підсумкові заходи являють собою тести (онлайн). Після проходження усієї програми передбачений підсумковий онлайн тест. Успішну сертифікацію забезпечує виконання усіх практичних завдань та проходження підсумкового тесту з показником не нижче від 80 %.

Зміст програми складається з 3 модулів та 7 взаємопов'язаних тем.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 7 год – лекційні заняття, 15 год – практична робота, 6 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи (підсумкове тестування).

Учасники, які успішно пройшли навчання, виконали практичні завдання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Оцінка та оцінювання.					
Тема 1.1. Принципи оцінювання.	1	1	1	-	3
Тема 1.2. Основні види оцінювання.	1	2	1	-	4
Тема 1.3. Шкали та критерії оцінювання.	1	2	1	-	4
Разом за модулем	3	5	3	-	11
МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти оцінювання.					
Тема 2.1. Педагогічні техніки та інструменти оцінювання.	1	4	1	-	6
Тема 2.2. Основи тестології.	1	3	1	-	5
Разом за модулем	2	7	2	-	11
МОДУЛЬ 3. Європейські рамки компетентностей.					
Тема 3.1. Європейські рамки компетентностей:	1	1			2

суть та особливості.					
Тема 3.2. Способи оцінювання набуття компетентностей.	1	2	1		4
Разом за модулем	2	3	1	-	6
Підсумкові заходи (підсумкове тестування)	-	-	-	2	2
Усього	7	15	6	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Оцінка та оцінювання.

Тема 1.1. Принципи оцінювання.

Об'єкти оцінювання. Я-орієнтири в системі оцінювання. Наскрізні уміння та ключові компетентності. Таксономія навчальних цілей.

Тема 1.2. Основні види оцінювання.

Формувальне, рефлексивне та підсумкове оцінювання. Формувальне та рефлексивне оцінювання як інструмент персоналізації освітньої траєкторії. Універсальний дизайн навчання: оцінювання як один із складників. Оцінювання як інструмент інклюзії. Особливості оцінювання в STE(A)M. Оцінювання як критерій Європейської STEM стратегії.

Тема 1.3. Шкали та критерії оцінювання.

Зв'язок між метою оцінювання та його форматом. Вибір шкали оцінювання. Особливості оцінювання проєктної діяльності. Вагові коефіцієнти як інструмент для оцінювання командної та проєктної роботи. Навички DELTA56 та їх оцінювання.

МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти оцінювання.

Тема 2.1. Педагогічні техніки та інструменти оцінювання.

Обґрунтований вибір методів оцінювання. Досвід та підходи PISA. Цифрові інструменти, симулятори та додатки. Взаємо- та самооцінювання. Командне оцінювання. Рубрики та рубрикатори. Рубрики для оцінювання креативності та критичного мислення від OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку). Особливості оцінювання дискусій.

Тема 2.2. Основи тестології.

Зміст і структура тестів. Матриця тесту. Класична теорія тестування. IRT – Item Response Theory. Вимірювані показники якості тестів та тестових завдань. Тестування креативного та критичного мислення: місія можлива.

МОДУЛЬ 3. Європейські рамки компетентностей.

Тема 3.1. Європейські рамки компетентностей: суть та особливості.

EntreComp, DigiComp, GreenComp, LifeComp. Union of skills: інвестиції в людей для конкурентоспроможності Європейського Союзу. STEM education strategic plan. STE(A)M ATLAS.

Тема 3.2. Способи оцінювання набуття компетентностей.

Європейські рамки компетентностей як частина європейських навчальних сценаріїв. Інтеграція компетентнісних рамок в навчальний контент EntreComp, DigiComp, GreenComp, LifeComp. Портфоліо, рефлексивні щоденники та цифрові бейджі Open Badges для рамки підприємницьких компетентностей EntreComp. Банк тестових завдань DigiCompSat. Тестування та кейси для GreenComp. Портфоліо особистісного росту для LifeComp. Онлайн опитувальники. Платформа КОМЕТ для оцінки набуття компетентностей. SEEVAL.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

Завдання 1 (тема 1.1)

Завдання:

Використовуючи таксономію навчальних цілей, запропонуйте орієнтовні формулювання завдань для оцінювання. Для всіх рівнів. Результат представте на дошці падлет.

Таймінг: 1 година

Коментар:

Це завдання допоможе зрозуміти різницю в глибині, складності та формулюванні завдань, які спрямовані на оцінку кожного таксономічного рівня.

Тему для завдання-тренажера можна обирати виходячи з ваших поточних тем календарного планування.

Шаблон для виконання:

Знання (Knowledge): запам'ятовування фактів, термінів, основних понять.	
Розуміння (Comprehension): пояснення ідей та концепцій, інтерпретація.	
Застосування (Application): використання знань у нових ситуаціях.	
Аналіз (Analysis): розкладання інформації на складові, виявлення зв'язків.	
Синтез (Synthesis): створення чогось нового, об'єднання елементів у нову структуру (можна інтерпретувати як Створення (Creating)).	
Оцінювання (Evaluation): судження та обґрунтовані оцінки.	

Завдання 2 (тема 1.2)

Завдання:

Спираючись на матеріал теми 1.2, запропонуйте варіант завдання для формувального оцінювання. Тему для завдання-тренажера можна обирати виходячи з ваших поточних тем календарного планування.

Запропонуйте способи адаптувати ваше завдання для інклюзивного підходу (варіант інклюзії – дислексія). Результат представте на дошці падлет.

Таймінг: 2 години

Коментар:

Це завдання допоможе зрозуміти особливості саме формувального оцінювання, яку інформацію результати його виконання можуть дати вчителю і як цю інформацію використати для персоналізації навчання.

Тему для завдання-тренажера можна обирати виходячи з ваших поточних тем календарного планування.

Шаблон для виконання:

Тема завдання	
Формулювання завдання:	
В якому вигляді має бути представлений варіант виконання і чому?	
Який фідбек учень може отримати після виконання?	
Яку інформацію ви можете отримати з результату цього завдання і яким чином її використати?	
Чи є потреба адаптувати завдання для учня з дислексією? Яким чином (при потребі)?	

Завдання 3 (тема 1.3)

Завдання:

Запропонуйте варіант оцінювання для результатів проєктної роботи у вигляді прототипа. Наприклад, учні мають запропонувати засіб для механічного очищення води як один з результатів STEAM-проєкту з BlueComp (європейська компетентнісна рамка з водної грамотності). Чим саме ви скористаєтесь? Чи матиме значення обрана шкала оцінювання? Чи буде потреба у вагових коефіцієнтах? Як буде співвідноситися індивідуальне та командне оцінювання?

Результат представте на дошці падлет.

Таймінг: 2 години

Коментар:

Це завдання допоможе набути досвід оцінювання командної проєктної роботи. Такий досвід можна буде масштабувати на власні проєктні завдання.

Завдання 4 (тема 2.1)

Завдання:

Розробіть рубрики для оцінювання запропонованого виду учнівської роботи. В якості прикладу обраний фрагмент навчального сценарію «Від навчання STEM до сталого розвитку», створеного Європейською спільнотою наукової освіти в колаборації з компаніями Clarios, Varta та Future Classroom Lab.

Текст завдання-тренажера:

Щоб розвинути розуміння важливості правильної утилізації та переробки батарей, учні повинні творчо застосовувати свої знання для залучення шкільної спільноти. Урок сприяє розвитку командної роботи, креативності, комунікативних навичок та міждисциплінарного навчання в галузі технологій, мистецтва та екологічної освіти.

Учні поділяються на команди до 4 членів. Вчитель представляє завдання за допомогою короткої «історії-задачі»:

«Щороку мільйони батарей потрапляють на звалища, з них витікають хімічні речовини, які шкодять нашому навколишньому середовищу. Наша школа може стати частиною рішення. Ваше завдання — розробити та запустити кампанію зі збору батарей, яка буде ефективною тут».

Щоб стимулювати появу ідей, вчитель показує 2-3 реальні приклади інформаційних кампаній або ініціатив зі збору батарейок (плакати, контейнери для збору, цифрові реклами).

Кожній групі доручається створити один тип продукту кампанії.

- Рекламна кампанія, що включає один із таких форматів:
  - Плакат (цифровий або фізичний)
  - Відео
  - інфографіку,
  - QR-код із посиланням на додаткову інформацію
- Контейнер для збору батарейок, виготовлений з перероблених матеріалів

Таймінг: 4 години

Коментар:

Це завдання допоможе набути досвід створення рубрикаторів для оцінювання навичок. Можна скористатися платформами для створення рубрикаторів або навіть обрати декілька для проби, щоб оцінити функціональність на власному досвіді та обрати зручніший варіант саме для себе.

Завдання 5 (тема 2.2)

Завдання:

До теми, яка буде зручною для вас згідно календарного планування, створіть тест на 15 питань. Проведіть тестування. Оцініть складність та розподільну здатність вашого тесту (кількісні характеристики). Чи є потреба внести зміни в тест, щоб зробити його якіснішим?

Можна використати зручний для вас цифровий інструмент чи платформу.

Таймінг: 2 години на розробку та 1 година на опрацювання результатів тестування та рефлексію. Сумарно 3 години.

Коментар:

Це завдання допоможе подивитися на тест з точки зору його якості та показовості. Чи дійсно він є інструментом оцінювання, чи просто варіантом «додавання балів» та «заповнення комірки» в електронному щоденнику?

Завдання 6 (тема 3.1)

Завдання:

Ознайомтеся з структурою кожної рамки. Проаналізуйте їх структуру. Чим вони подібні і чим відрізняються від прийнятих в нас ключових компетентностей та наскрізних умінь.

Таймінг: 1 година.

Коментар:

Це завдання допоможе зрозуміти, як співвідносяться підходи, притаманні НУШ із загальноприйнятими європейськими підходами, зможе наштовхнути на власні ідеї, яким чином інтегрувати європейські підходи в щоденну НУШ-рутину чи масштабніші НУШ-проекти.

Шаблон для виконання:

Європейські компетентні рамки	Ключові компетентності	Наскрізні вміння
EntreComp	Спільне: Відмінне:	Спільне: Відмінне:
DigiComp	Спільне: Відмінне:	Спільне: Відмінне:
GreenComp	Спільне: Відмінне:	Спільне: Відмінне:
LifeComp	Спільне: Відмінне:	Спільне: Відмінне:

Завдання 7 (тема 3.2)

Завдання:

Пройдіть самооцінювання за кількома рамками. Можете обрати ті, які ближчі до вашої спеціалізації чи фокусу викладання. Запропонуйте варіант використання такого самооцінювання для проєктів STEAM або ваших предметів (на вибір).

Таймінг: 2 години.

Коментар:

Так ви зможете оцінити і власні зони розвитку, і спланувати, яким чином можна гармонійно та ефективно задіяти ці інструменти оцінювання для ваших учнів.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Попрацюйте з я-орієнтирами. Використовуючи платформу «Освіта для життя» <https://educationforlife.mon.gov.ua/>, відфільтруйте матеріали, які можна використати для оцінювання саме для вашої галузі та циклів. Які з цих матеріалів ви вже використовували, які недоліки та сильні сторони вони мали або могли би мати (якщо ви ними ще не користувалися)?
2. Чи можна обійтися виключно формульним чи підсумковим оцінюванням? Яким чином обидва варіанти можуть вплинути на персоналізацію навчання? Чи буде ваша відповідь релевантна і для форматів онлайн, очного, змішаного та дистанційного навчання?
3. Пройдіть самооцінювання, використовуючи підхід DELTA56 (він орієнтований на дорослих працюючих фахівців). На вашу думку, чи є можливість та потреба використовувати цей підхід в адаптованому варіанті для школярів?
4. Які із запропонованих методів, сервісів, додатків та цифрових рішень можна використати для оцінки креативності? А для критичного мислення? Чи можна скористатися виключно одним підходом?
5. Як на вашу думку вплине на якість тесту його «пакування» у форму цифрового квесту чи вікторини? Чи буде такий формат доречним і для формульного, і для підсумкового оцінювання? А для проведення ДПА?
6. Поміркуйте, чи є потреба доповнити існуючі Європейські рамки додатковими? Наприклад, зараз презентована рамка BlueComp. Чи існує потреба доповнити або конкретизувати існуючі рамки?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. **Про повну загальну середню освіту:** Закон України від 16.01.2020 № 463-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20/ed20200801> (дата звернення: 05.01.2026)
2. **Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року:** Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 14.12.2016 № 988-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80> (дата звернення: 05.01.2026)
3. **Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти:** Наказ МОНмолодьспорт України від 13.04.2011 № 329 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11/card4> (дата звернення: 05.01.2026)
4. **Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти:** Наказ МОН України від 13.07.2021 № 813 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0813729-21> (дата звернення: 05.01.2026)
5. **Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання (для 5–9 класів):** Наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1093729-24?lang=uk> (дата звернення: 05.01.2026)

Основна література

1. Савченко О. Я., Бібік Н. М., Байбара Т. М., Вашуленко О. В., Коваль Н. С., Онопрієнко О. В., Пономарьова К. І., Прищепка О. Ю. Дидактико-методичне забезпечення контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів на засадах компетентнісного підходу: монографія. Київ: Педагогічна думка, 2012. 192 с.
2. Локшина О. І. Інновації в оцінюванні навчальних досягнень учнів у шкільній освіті країн Європейського Союзу. Порівняльно-педагогічні студії, 2009, № 2, с. 107–114.

3. Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. Формувальне оцінювання: від теорії до практики. Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах, 2013, № 6, с. 45–57.
4. Науменко С. Перспективи зовнішнього незалежного оцінювання на рівні базової середньої освіти в Україні у векторах європейського досвіду. Український педагогічний журнал, 2019, № 1, с. 5–15. DOI: 10.32405/2411-1317-2019-1-5-15
5. European Commission / EACEA / Eurydice. National Testing of Pupils in Europe: Objectives, Organisation and Use of Results. Brussels : Eurydice, 2009. 110 p.
6. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 76 с.

Матеріали з Європейських компетентнісних рамок

1. EntreComp Questionnaire: A Self-Assessment Tool for Entrepreneurship Competencies.
URL:<https://www.mdpi.com/2071-1050/14/5/2983> (дата звернення: 05.01.2026)
2. DigComp-Based Assessment and Monitoring Tools - The Joint Research Centre: EU Science Hub.
URL:https://joint-research-centre.ec.europa.eu/projects-and-activities/education-and-training/digital-transformation-education/digital-competence-framework-digcomp/digcomp-based-assessment-and-monitoring-tools_en
(дата звернення: 05.01.2026)
3. EU Digital Skills Assessment Tool & European Digital Competence Framework (DigComp) | Learn & Work Ecosystem Library.
URL:<https://learnworkecosystemlibrary.com/glossary/eu-digital-skills-assessment-tool-european-digital-competence-framework-digcomp/>
(дата звернення: 05.01.2026)
4. GreenComp | Salto Green.
URL:<https://saltogreen.eu/wp-content/uploads/2025/03/GreenComp.pdf>
(дата звернення: 05.01.2026)
5. Development and validation of a multiple-choice test for sustainability competence in primary school using the GreenComp framework – ScienceDirect.
URL:<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2666374024000700>
(дата звернення: 05.01.2026)
6. GreenComp in Practice: Case studies on the use of the European competence framework – EntreComp4Transition.
URL:<https://entrecomp4transition.eu/2024/greencomp-in-practice/>
(дата звернення: 05.01.2026)
7. The assessment of personal, social and learning to learn key-competence according to the European Lifecomp Framework: the Lifecomp Questionnaire pilot study.
URL:<https://www.qtimes.it/?p=the-assessment-of-personal-social-and-learning-to->

- [learn-key-competence-according-to-the-european-lifecomp-framework-the-lifecomp-questionnaire-pilot-study](#) (дата звернення: 05.01.2026)
8. LifeComp European Framework for Personal, Social and Learning. URL:<https://library.parenthelp.eu/lifecomp/> (дата звернення: 05.01.2026)
  9. Post – SEEVAL URL:<https://seeval-project.eu/post-list/> (дата звернення: 05.01.2026)
  10. Self assessments: Comet URL:<https://comet.edustandards.org/en/competence-self-assessment/examples> (дата звернення: 05.01.2026)

Додаткова література

1. Chen, PP, & Bonner, SM (2020). Основа для оцінювання в класі, навчання та саморегуляції. Оцінювання в освіті: принципи, політика та практика, 27(4), 373-393. <https://doi.org/10.1080/0969594X.2019.1619515>
2. David Baidoo-Anu, Amirhossein Rasooli, Christopher DeLuca & Liying Cheng. (2025) [Conceptions of classroom assessment and approaches to grading: teachers' and students' perspectives](#). *Education Inquiry* 16:3, pages 411-439.
3. Lonneke H. Schellekens, Marieke F. Van der Schaaf, Liesbeth K. J. Baartman, Cees P. M. Van der Vleuten, Wim D. J. Kremer & Harold G. J. Bok. (2024) [Students' perceptions of the assessment programme's impact on self-regulated learning: a multiple-case study](#). *Assessment & Evaluation in Higher Education* 49:8, pages 1074-1090.
4. Amirhossein Rasooli & Christopher DeLuca. (2024) [A Critical Review of Fairness from Multiple Perspectives: Implications for Classroom Assessment Theory](#). *Applied Measurement in Education* 37:2, pages 148-164.
5. Sarah Bonner, Peggy Chen, Kristi Jones & Brandon Milonovich. (2021) [Formative Assessment of Computational Thinking: Cognitive and Metacognitive Processes](#). *Applied Measurement in Education* 34:1, pages 27-45.
6. Jeffrey A. Greene. (2020) [Building upon synergies among self-regulated learning and formative assessment research and practice](#). *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice* 27:4, pages 463-476.
7. [Teaching, Learning and Assessing Creative and Critical Thinking Skills | OECD](#)
8. <https://education.ec.europa.eu/selfie-for-teachers>